

Persbericht

Annerveenschekanaal, 29 augustus 2014

“Samen naar duurzaam”

NLVOW introduceert eigen gedragscode windparken

De Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW) introduceert vandaag, 29 augustus 2014, een eigen gedragscode voor de realisatie van windparken. Dit in reactie op de gedragscode die de windbranche heeft opgesteld. De NLVOW is van mening dat die gedragscode ver beneden de maat is en geen bijdrage zal gaan leveren aan het versterken van het maatschappelijke draagvlak van windenergie. Integendeel!

In tegenstelling tot de gedragscode van de NWEA, de organisatie van de windbranche, is de NLVOW gedragscode niet vrijblijvend: in de NLVOW gedragscode krijgen omwonenden concrete rechten en ontwikkelaars harde plichten. “Maatschappelijk verantwoord ondernemen” – dat is waar het om gaat en waar de windbranche zo langzamerhand maar eens aan moet gaan wennen. Geld verdienen ten koste van de burens is er niet meer bij. Mag er in deze tijd niet meer bij zijn.

De nog immer groeiende weerstand tegen meer windenergie op land kan alleen worden omgebogen in de richting van maatschappelijk draagvlak als er heldere en handhaafbare afspraken komen over de participatie van omwonenden in de planontwikkeling, over compensatie voor schade en overlast en over het delen in de opbrengsten. De NLVOW gedragscode voorziet daarin, niet door alles eenzijdig naar omwonenden toe te halen, maar door bij alles te zoeken naar evenwicht tussen alle betrokken belangen. Toezicht op de naleving en een klachtenprocedure horen daar ook bij.

De NLVOW is niet tegen windenergie – de NLVOW is wel tegen slechte plannen en slechte windparken, dat wil zeggen: plannen en parken die het woon- en leefgenot van steeds meer Nederlanders aantasten, vooral op het platteland. Was windenergie tot het begin van deze eeuw vooral een zaak van een grondeigenaar/agrariër die op eigen erf een enkele, solitaire turbine met een masthoogte van 20 tot 40 meter plaatste, na 2005 werden windturbines steeds maar hoger en industriëler. Daardoor is de sociaal-maatschappelijke impact van windenergie vele malen groter en intensiever geworden. Echter, dit simpele feit lijkt nog steeds niet te zijn doorgedrongen tot de windbranche en tot beleidsmakers bij de overheid. Daar is het nog steeds “business as usual”.

De NLVOW meent dat daar nu een einde aan moet komen. Dat doet de gedragscode van de NWEA niet want die is juist gericht op het continueren van “business as usual”. De NLVOW gedragscode maakt wel een nieuw begin met als kern dat ook de windbranche ernst moet maken met maatschappelijk verantwoord ondernemen. En dus de burens netjes en fatsoenlijk moet gaan behandelen. Vandaar niet alleen een gedragscode, maar ook een keurmerk voor windparken: als een park weinig schade of overlast veroorzaakt, is er minder reden voor compensatie en participatie.

De NLVOW roept de windbranche en alle betrokken overheden op om de NLVOW gedragscode te onderschrijven. De code is ook aangeboden aan de Commissie Borging Energieakkoord, aan de ministers van EZ en I&M en aan leden van de Tweede Kamer opdat ook zij hun steun voor de gedragscode kunnen uitspreken. Ook alle actiegroepen worden geïnformeerd.

++++
Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Voor nadere informatie over de NLVOW of dit persbericht kunt u contact opnemen met Rob Rietveld, directeur NLVOW - 06 463 750 95

Bijlage bij persbericht NLVOW over gedragscode d.d. 29 augustus 2014

Hieronder de punten van bezwaar tegen de NWEA gedragscode.

SAMENVATTING

1. De NWEA gedragscode geeft geen rechten aan omwonenden.
 - Er is geen recht om te participeren in de planontwikkeling
 - Er is geen recht op compensatie voor schade en overlast
 - Er is geen recht om te participeren in de opbrengsten
 - Er is geen klachtenregeling of bindende arbitrage
2. De NWEA gedragscode legt ontwikkelaars geen plichten op.
 - Niet om met omwonenden in gesprek te gaan.
 - Niet om rekening te houden met wat ze te zeggen hebben
 - Niet om hen te compenseren voor schade en overlast
 - Niet om een bepaald (en redelijk) bedrag af te dragen
3. Het bedrag dat genoemd wordt als “richtbedrag” voor een bijdrage aan een fonds is ridicuul gelet op het verdienmodel van windparken.
4. En dan claimt de code ook nog eens allerlei voorrechten voor ontwikkelaars zoals: geen stapeling en een overheid die braaf meewerkt.

Conclusie: (1)vooral window dressing en gebakken lucht; (2) een vrijbrief om op de oude voet door te gaan; maar dan (3) met steun van de overheid en de natuur- en milieuorganisaties; en (4) juridisch-technisch onder de maat en dus niet handhaafbaar.

ONDERBOUWING EN UITWERKING

Het onderstaande is gebaseerd op een concept dat de NLVOW werd toegezonden op 20 augustus 2014. In een gesprek op 21 augustus werd aangegeven dat dit het finale concept was dat de NWEA – behoudens strikt tekstuele wijzigingen – wilde voorleggen aan de betrokken overheden. Deze versie is ook door de NOS op hun site gezet n.a.v. het journaal-item hierover.

1. **Hoog PR gehalte.** (Te) veel passages lijken vooral ingegeven door de wens indruk te maken met goed klinkende teksten zonder echte inhoud : afkoop met woorden.
 - Zie de passages onder Algemeen. De eerste vier stukjes tekst lezen vlot, maar zeggen eigenlijk niets; in het vijfde doet de NWEA (zonder bewijs) zielig; het zesde is eigen belangbehartiging; en het zevende zegt ook niets.
 - De term “participatieplan” klinkt prachtig. Staat ook in het Energieakkoord, maar lees de tekst eens goed door en dan blijkt dat het een stuk papier is dat van te voren wordt opgesteld terwijl alleen de ontwikkelaar kennis van zaken heeft en niemand anders kan weten wat er aan de hand is en waarover het gaat.
 - Zie ook de tekst onder II. 2 Procesparticipatie: niets nieuws, een vrijblijvende opsomming van mogelijkheden en qua inhoud zo over te schrijven uit een leerboekje communicatie o.i.d.
 - Zie ook de opsomming van participatiemogelijkheden onder II.3: eenieder die zich maar even in de materie verdiept, kan een dergelijk lijstje opschrijven. Eigenlijk gênant dat een brancheorganisatie niet verder komt dan dit.
 - En zie de teksten onder III Communicatie: allemaal open deuren en zo uit elk leerboekje communicatie te halen.
2. **Geen concrete toezeggingen.** Het spiegelbeeld van al dat PR jargon is dat er maar heel weinig concrete toezeggingen worden gedaan anders dat de plicht te praten.
 - Alsof dat praten niet volstrekt vanzelfsprekend is als je iets wilt dat de belangen van anderen raakt. Ook hier weer in feite gênant: de windsector die zich verplicht te communiceren en dat tot de kern van een gedragscode maakt
 - Dat het vooral om praten gaat, blijkt al direct uit de definitie van participatie: “het betrekken in dialoog” - gepimpt taalgebruik om te zeggen: “laten we er eens over praten”. Moet dat een toezegging zijn?

- Dat concrete toezeggingen zoveel mogelijk vermeden worden: zie ook de term “richtbedrag” bij de aanduiding van financiële ruimte . Opvallens is dat dit richtbedrag wel voorkomt in de Samenvatting, maar niet in paragraaf II.3 over Projectparticipatie .
 - Wat aangeboden wordt - behalve een papieren participatieplan en veel praten - is soms ronduit ridicuul voor een sector die per MW 1,5 miljoen kan investeren voor wind op land en die per MW 14.000 euro per jaar uitgeeft aan grondvergoeding. Zie bijvoorbeeld de stageplaatsen en het bezoekerscentrum als optie bij Projectparticipatie.
- 3. Helemaal niets voor omwonenden.** Het kan na het voorafgaande niet verbazen dat de gedragscode van nul en generlei waarde is voor omwonenden – integendeel.
- Dit geldt niet alleen voor de Projectparticipatie, maar ook voor de zo breed uitgemeten Procesparticipatie. In II.1.2 blijft namelijk helemaal open wie concreet mag meepraten over dat participatieplan – er worden een paar categorieën aangeduid met een “zoals”.
 - Onduidelijk is ook wie beslist over de vraag wie mag deelnemen. Zo kan een ontwikkelaar bepalen wie uitgenodigd wordt (alleen voorstanders bijvoorbeeld) waarop hij vervolgens kan zeggen dat voortaan de rest van de belanghebbenden hun mond moet houden omdat het participatieplan er niet in voorziet dat die mond open mag. Zo kun je dus met de gedragscode in de hand omwonenden monddood maken.
 - Daarnaast is de uitkomst van al die zo uitvoerig beschreven Procesparticipatie dat aan alles wat er naar voren wordt gebracht een “plek” wordt gegeven en dat de ontwikkelaar “terug koppelt” aan belanghebbenden hoe het participatieplan eruit zal gaan zien. Ergo: de ontwikkelaar bepaalt zelf wat er in het plan komt.
 - Als het om Projectparticipatie gaat: een lijst met mogelijke opties op leerboek-niveau, maar nergens concrete toezeggingen. Zelfs niet een herhaling van het “richtbedrag”. De regelingen zijn bovendien zo ingericht dat ze andere belanghebbenden kunnen opzetten tegen omwonenden. “Maatschappelijk rendement” staat namelijk voorop en als een (groep van) omwonenden dus geld wil zien, zullen andere belanghebbenden al snel kunnen zeggen dat daarmee geen maatschappelijk rendement wordt behaald.
 - En - verreweg het meest belangrijke punt voor de NLVOW - nergens spreekt de gedragscode over vergoeding van schade door waardedaling van huizen en/of overlast. Een fatale tekortkoming. Zelfs het woord “compensatie” mag kennelijk niet worden genoemd. Integendeel, met nadruk wordt er een paar keer gezegd dat zelfs participatie “bovenwettelijk” is. En dit terwijl één en ander maal is betoogd dat die wettelijke regelingen niet voldoen – zo vaak dat het betoog hier niet herhaald wordt.
 - Minstens net zo belangrijk is dat er ook geen enkele toezegging of gebaar wordt gemaakt richting omwonenden die hinder en erger ondervinden van een bestaand windpark. Bijvoorbeeld een klachtenregeling. Gevolg is dat de gedragscode absolute geeft aan de eigenaren van alle windparken die er al staan, ook als die parken aantoonbaar al jaren een steen des aanstoets zijn. Het zou de sector sieren te erkennen dat er probleemgevallen zijn en dat daar wat aan gedaan moet worden.
- 4. Financiële afdracht volstrekt onvoldoende.** Daar maar niet direct mee begonnen want - hoe belangrijk ook - het is voor de NLVOW niet eens het meest belangrijke punt.
- Maar toch: de afdracht van 0,4 tot 0,5 euro per MWh is volstrekt onvoldoende en staat in geen verhouding tot de bedragen die grondeigenaren ontvangen en tot de rendementen die investeerders maken. Die 0,4 tot 0.5 euro wordt ook niet onderbouwd anders dan met de opmerking dat windenergie geen vetpot is.
 - Daarom van onze kant een enkel cijfer: bij een windpark van 15 MW bedraagt volgens de ECN normen de vergoeding van de eigenaren van de grond (per turbine een stukje van 100 tot 150 m²) in totaal per jaar € 216.000. Als dat 15 MW park per jaar 2500 vollasturen heeft, genereert het 37.500 MWh uren per jaar. Ergo: onder de code is er € 18.750 per jaar beschikbaar als “financiële ruimte voor (bovenwettelijke versterking van) draagvlak”. Voor de hele omgeving dus minder dan 10% van wat 5 grondeigenaren vangen.
- 5. En dan ook nog “quid pro quo”.** In ruil voor een nietszeggende/vrijblijvende gedragscode vraagt de NWEA ook nog eens het nodige terug. Ook al is er geen “Quid”, er wordt wel om een “Quo” gevraagd, zoals:

- Vergunningverlening koppelen aan naleving gedragscode. Klinkt mooi, maar zet NWEA leden in een voorkeurspositie en maakt hen in feite tot monopolist.
 - Overheid moet eens wat gaan doen aan het aantonen van nut en noodzaak. Hetgeen tot nu toe niet is gelukt en waarschijnlijk ook nooit zal lukken want overheid en sector hebben windenergie laten verworden tot emotie - en dan helpen argumenten niet meer.
 - Geen stapeling van financiële wensen. Met andere woorden: de NWEA wil dat de windsector met die 0,4 tot 0,5 per MWh van al het gezeur af is. Waarlijk een koopje. Zie boven.
 - En dan moet de overheid ook nog ophouden met inconsistent beleid. Met andere woorden: voortaan gewoon meewerken en niet moeilijk doen.
6. **Diversen.** Nog een paar aanvullende, maar niet onbelangrijke kanttekeningen.
- Ze moeten het zelf maar weten, maar natuur- en milieuorganisaties lopen het risico monddood te worden gemaakt, wellicht zelfs juridisch. Diverse passages zeggen dat natuur- en milieuorganisaties moeten meewerken. Ze moeten zelfs de “planvorming” bij belanghebbenden “verdedigen”. In de praktijk dus ook het plan zelf. En dan daarna nog een beroep op de rechter tegen een onderdeel van het plan? Die ziet ze aankomen!
 - De code schuift toezicht en de handhaving door naar de overheid: die moet er maar voor zorgen dat ontwikkelaars de code naleven. Bij gedragscodes in andere branches is het volstrekt gebruikelijk dat in de code zelf mechanismen voor toezicht en handhaving worden opgenomen. Zoals een klachtenregeling, een toezichthoudend orgaan en/of een vorm van geschillenbeslechting. Voor burgers/omwonenden biedt de code dus geen enkele mogelijkheid zich er op te beroepen.
 - Dit laatste klemt des te meer omdat de tekst vol staat met soms grote onduidelijkheden - dat zijn dus even zovele loopholes. Zie bijvoorbeeld de definitie van “omgeving”: een ontwikkelaar kan zelf bepalen waar de grens ligt. Bij 100 meter, 1000 meter of 3 kilometer? Of zie de definitie van “belanghebbende”: wie moet aantonen dat een organisatie een rechtstreeks belang heeft? En wat is dat dan? En is die financiële ruimte een bedrag per jaar? De term MWh suggereert dit, maar waarom niet alle misverstand uitgesloten? doortwee woorden toe te voegen “per jaar”. Al te veel onduidelijke termen en definities.
7. **Tenslotte: de NLVOW is niet betrokken.** Hoewel de Tweede Kamer daar op 24 april 2014 bij motie om vroeg is de NLVOW niet betrokken geweest bij het opstellen van de code, althans als “betrokkenheid” meer is dan een enkel gesprek en toezending van concepten. Nimmer werd de NLVOW gevraagd aan te schuiven bij overleg met andere partijen, zoals natuur- en milieuorganisaties, IPO en VNG. Te zeggen dat de code tot stand kwam “na consultatie” van - onder meer - de NLVOW is tenminste tendentiously en materieel gezien misleidend: alsof de NLVOW echte input heeft kunnen leveren en alsof de NLVOW het eens zou zijn met de code.

++++
Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Voor nadere informatie over de NLVOW of dit persbericht kunt u contact opnemen met Rob Rietveld, directeur NLVOW - 06 – 463 750 95